0257-0258- SS Sixtus II - Decretum ad Hispaniarum Episcopos Directum

O93, f. 24ra; N442, f. 53va; V630, f. 55vb; I83, f. 116rb; VD38, f. 109va; SG670, p. 227°; P9629, f. 30r

EPISTOLA[1] CUIUS SUPRA HISPANIARUM[2] EPISCOPIS DIRECTA.

Dilectissimis fratribus per Hispaniarum[3] provincias constitutis Sixtus episcopus in domino salutem.

Magno munere[4] misericordiae dei totius ecclesiae catholicae multiplicata sunt gaudia, cum ecclesiarum status[5] [6] eo viget[7] [8] ordine, <VD38, f. 109vb> quo apostoli eorumque successores illum statuerunt. Et cum[9] antiqui hostis astutia[10] eum turbari cognoscimus[11], non modico contristamur[12] merore[13].
Quam ob causam, fratres, hortamur vos, monemus et flagitamus, ut a tramite apostolicae institutionis[14] nequaquam recedatis nec a capite dissidatis[15], sed fidem et ordinem, quem apostoli et apostolici viri statuerunt, absque hesitatione[16] teneatis. Nam si columnae alicuius magnae domus corruerint[17], ipsa postea domus minime stabit. Sic[18] et vos, qui columnae ecclesiae estis, si labefactari[19] [20] coeperitis, sancta ecclesia, quae per vos regitur, tabescit[21] [22] et labitur[23] [24]. Nunc[25] fratres, quae dico, valde timenda sunt <SG670, p. 227b> et sum<I83, f. 116va>mo[26] moderamine[27] pensanda atque, ne fiant, cavenda. Ipsa enim per se veritas ait: Vos estis sal terrae. Quod si sal evanuerit, in quo salietur? et cetera.
Ideo, carissimi, vos moneo, quia debitor vobis sum et valde vos[28] diligo, et quando bona audio de vobis[29], congratulor[30] satis, et[31] econtra[32], quando adversa, nimis conturbor. Ego vero, quamvis a vobis per longa <VD38, f. 110ra> terrarum intervalla disiunctus[33] [34] sim, tamen[35] omnino[36] vobis[37] corde coniunctus. Ideoque[38] de vestra beatitudine erga me modis omnibus confido, quia, cum me vicissim[39] diligitis[40], a me longe non estis, unde magis gratias <V630, f. 56ra> referimus illi grano sinapis, qui[41] ex modico[42] [43] dispicabilis[44] [45] seminis[46] specie ita ramis[47] ex eadem radice surgentibus atque se distendentibus[48] usquequaque[49] diffusus[50] [51], ut in eis volatilia caeli cuncta nidificent. Gratiaque sit fermento illi, quod tribus ferme[52] satis[53] <N442, f. 53vb> totius[54] humani[55] generis massam[56] in unitate[57] conspersit[58] atque parvo lapidi, qui abscisus de monte sine manibus occupavit universam faciem orbis terrae, qui ad hoc se <SG670, p. 228a> usquequaque[59] distendit[60], ut om<I83, f. 116vb>ni humano generi[61] in unitate[62] redacto[63] citius[64] corpus perficeretur ecclesiae atque ita a[65] totius compagis[66] pertineret[67] commodum[68] membrorum particialis[69] [70] ista distinctio. Unde nos quoque[71] nobis[72] longe non sumus[73], quia in illo[74], qui ubique est, unum sumus. Aga<VD38, f. 110rb>mus[75] ergo[76] ei gratias, qui solutis[77] inimicitiis in carne sua fecit, ut in omni orbe terrarum unus esset grex et unum ovile sub se uno pastore, semper memores, quid[78] nos veritatis praedicator admoneat[79] dicens: Solliciti[80] servare[81] unitatem spiritus in vinculo pacis. Vinculum[82] enim pacis nemo servat, dum alium infestat, aut verbis vel factis persequitur.
Ideo[83], fratres, ista praetulimus[84] [85], quia <O93, f. 24rb> audivimus inter vos accusationes exercere[86] et[87] pulsos[88] a sedibus episcopos aut suis rebus exspoliatos iudicare[89]. Quapropter[90] statutum est, ut, si quis contra episcopum vel auctores[91] ecclesiae se proprium[92] crediderit[93] habere negotium, non prius adeat[94] iudices, quam ad eos[95] recurrat <SG670, p. 228b> caritatis[96] studio, ut familiari colloquio commoniti[97] ea sanare debeant, quae in querimoniam[98] deducuntur. Quod si aliter egerit, communione privetur.
Nemo pontificum deinceps aliquem episcopum[99] suis exspoliatum rebus aut a se<I83, f. 117ra>de pulsum excommunicare aut iudicare praesumat, <VD38, f. 110va> quia non est privilegium[100], quo[101] spoliari possit iam nudatus[102].
Nullus[103] episcopus alterius parrochianum[104] praesumat retinere aut[105] ordinare absque eius voluntate vel iudicare, quia sicut irrita erit eius ordinatio[106], ita et diiudicatio[107], quoniam censemus nullum alterius iudicis, nisi sui[108] sententia[109] teneri. Nam, qui eum ordinare non potuit[110], nec[111] iudicare ullatenus poterit[112]. Ista[113] vobis deinceps tenenda et fratres vicissim adiuvare mandamus.
Fratres[114] vero, quos timore[115] terreno[116] iniuste damnastis, scitote a nobis <V630, f. 56rb> iuste[117] esse restitutos[118]. Quibus[119] ex auctoritate sancti Petri apostolica auctoritate omnia, quae[120] eis ablata sunt, integerrime <SG670, p. 229a> reddi praecipimus[121], si non vultis et vos[122] et principes vestri a collegio[123] nostro et membris ecclesiae separari. Iusto enim iudicio dei datur plerumque peccatoribus potestas, qua[124] sanctos ipsius persequantur, ut, qui spiritu[125] dei iuvantur et aguntur[126], fiant[127] per laborum[128] exercitia[129] clariores. Illi tamen, qui hoc agunt, nullatenus evadent[130] [131] <VD38, f. 110vb> poenam, quia, ut ait dominus: Vae illi[132], per quem scandalum venit. Et quamquam iuxta salvatoris sententiam necesse sit <N442, f. 54ra> venire scan<I83, f. 117rb>dala, vae tamen[133], per quem veniunt[134].
De[135] occultis enim cordis <P9629, f. 30v> alieni temere[136] iudicare[137] peccatum est, et eum, cuius non videntur opera nisi bona, iniquum est ex suspicione repraehendere, cum eorum, quae hominis[138] sunt incognita[139], solus deus iudex sit iustus[140], inspector et verus. Unde scriptum est: Incerta non iudicemus et[141], quoadusque[142] veniat dominus, qui et illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit consilia cordium. Et quamvis[143] vera sint[144],

non tamen <SG670, p. 229b> credenda sunt, nisi quae certis indiciis comprobantur, nisi quae manifesto iudicio convincuntur[145], nisi quae iudiciario[146] ordine publicantur[147]. Nullus ergo potest[148] humano[149] condemnari examine, quem deus suo iudicio reservavit.
Haec omnia summopere sunt praecavenda, ne praesumptores esse videamur. Et[150] accusatio episcoporum non est facile recipienda <VD38, f. 111ra> dicente domino: Non suscipias vocem[151] mendacii. Et apostolus inquit adversus presbyterum inscriptionem[152] non recipiendam[153] absque duobus vel tribus idoneis testibus. Si haec de presbyteris vel ceteris fidelibus sunt <I83, f. 117va> praecavenda, quanto magis de episcopis?
Quibus cognitis magis vos dominari velle manifestum est quam consulere[154] fratribus aut sustentare eos, quia honor inflat[155] superbiam[156], et quod provisum[157] est ad concordiam, tendit[158] ad noxam[159]. Decuerat namque iuxta praefatas[160] regulas, ut, si aliquid egissent contra suum ordinem mandare nobis et exspectare, quid ad vestra <SG670, p. 230> consulta[161] rescriberemus, in tantum, ut, si etiam quicquam[162] grave intolerandumque[163] committerent, nostra praestolaretur[164] censu<V630, f. 56va>ra[165], ut nihil prius aut[166] aliud decerneretis[167] [168], quam quod nobis placere cognoveritis[169] ita[170], ut[171] regulis praestitutis[172] [173] nulla aut neglegentia[174] aut praesumptione recederetis. Cesset huiusmodi pressa nostra auctoritate praesumptio, vitentur huiusmodi[175] nocumenta, quia[176] nequaquam talia patienter ferre[177] possumus <VD38, f. 111rb> machinamenta, quoniam convenit nos paternarum sanctionum[178] diligentes[179] esse custodes. Merito[180] namque causa nos respicit, si silentio faveamus[181] [182] errori.
Est insuper[183] a sanctis predecessoribus <I83, f. 117vb> nostris plerumque[184] iam[185] statutum, ut nemo anathema in nostra suscipiatur accusatione[186] nec illi, qui nos in sua nolunt[187] recipere querela vel accusatione[188], cum nos super illos sciamus a domino constitutos, non illos[189] super nos. Et sicut maior non potest a minore iudicari[190], ita nec colligari, quia rarum est omne, quod magnum est.
Por<N442, f. 54va>temus[191] onera <SG670, p. 230b> omnium, <O93, f. 24va> qui gravantur[192], quin immo[193] [194] haec[195] portat in nobis beatus apostolus[196] Petrus, cuius vice fungimur[197] legatione[198] et cuius regula informamur[199] [200], quatenus eius fulti auxilio ab omnibus nunc[201] et in perpetuo[202] tueamur[203] [204] adversis.

Data XVII[205] Kal. Augusti Valeriano et Decio vv. cc. conss[206].
O93, f. 24va; N442, f. 54rb; V630, f. 56va; I83, f. 117vb; VD38, f. 111rb; SG670, p. 230a; P9629, f. 30v

1 *Überschrift*] DIRECTA EPISTOLA CUIUS SUPRA HISPANIARUM EPISCOPIS *I83;* EPISTOLA SANCTI SYXTI PAPAE *SG670*
2 SPANIARUM *O93;* HISPANIARUM *korr. aus* HSPANIARUM *P9629*
3 spaniarum *O93*
4 *am Rande* Gracia *VD38*
5 *am Rande* Dispositio *VD38*
6 status *korr. aus* statu *SG670*
7 *am Rande* permanet *VD38*
8 viget ordine *korr. aus* ordine viget *SG670*
9 cu *O93*
10 *am Rande* Formidine timore *VD38*
11 cognoscimus non *korr. aus* cognoscimus *SG670*
12 contristamur *korr. aus* constristamur *P9629*
13 horrore *korr. aus* errore *V630;* merore *korr. aus* errore *P9629;* herrore *I83;* morare *korr. aus* orare *VD38*
14 *am Rande* Doctrinę *VD38*
15 dissidatis *korr. aus* discedatis *VD38*
16 *am Rande* Dubitatione *VD38*
17 corruerint] eius ruerint *korr. aus* eius ruerunt *P9629;* eius ruerint *N442; I83;* ruerint *korr. aus* eius ruerint *SG670*
18 Sic *korr. aus* Si *P9629*
19 *am Rande* Cadere infirmari *korr. aus* infirmare *VD38*
20 labefatari *korr. aus* labefatare *VD38*
21 *am Rande* Infirmabitur corrumpitur *VD38*
22 tabescet *V630; VD38*
23 *am Rande* Cadet *VD38*
24 labetur *VD38*
25 Nunc *korr. aus* Nuc *O93;* Haec *V630; P9629*
26 subimo *O93;* firmo *SG670*
27 *am Rande* Temperantia consideratione *VD38*
28 vos *korr. aus* vobis *V630*
29 vosbis *VD38*

30 *am Rande* Congaudeo *VD38*
31 et econtra] Ecce contra *P9629*
32 ecoperta *O93*
33 *am Rande* Separatus *VD38*
34 disunctus *korr aus* disiunctu *N442*
35 tamen omnino vobis corde coniunctus *fehlt SG670*
36 omnino *korr. aus* omni *P9629*
37 vobis] vobis sum *V630*
38 Ideo *korr. aus* Ideoque *SG670*
39 *am Rande* Alterna vice *VD38*
40 diligatis *SG670*
41 quia *korr. aus* qui *SG670*
42 *am Rande* parvi *VD38*
43 modici *V630; P9629; VD38*
44 *am Rande* Dispecti vilis *VD38*
45 dispicabilis] dispicabilis qui *korr. aus* dispicabilis quae *O93;* dispicabilisque si *korr. aus* dispicabilisque *P9629;* dispicabilis quasi *I83;* dispicabilisque *N442; VD38;* dispicabilisque *korr. aus* dispicabilis qua *SG670*
46 seminis *korr. aus* semini *SG670*
47 rami ex eadem radice surgentes atque se distendentes *korr. aus* ramis ex eadem radice surgentibus atque se distendentibus *SG670*
48 *am Rande* Dilatantibus *VD38*
49 *am Rande* per omnem locum longe lateque *VD38*
50 *am Rande* Dilatatus *VD38*
51 diffusis *V630; I83;* diffusus] diffusus est *VD38;* diffusi sunt *SG670*
52 farinae *I83; VD38; SG670*
53 *am Rande* Satis genus est mensurę *VD38*
54 *interlinear* ferme *V38*
55 humanis *I83*
56 massam *korr. aus* missam *V630*
57 unitatem *VD38*
58 *am Rande* Collegit Coniunxit *VD38*
59 usquequaeque *korr. aus* usquequaque *V630*
60 distendit *korr. aus* dstendit *VD38*
61 generi *korr. aus* genere *V630;* genere *VD38*
62 unitatem *VD38; SG670*
63 *am Rande* Reducto *VD38*
64 totius *I83; VD38; SG670*
65 ad *korr. aus* a *N442;* ad *VD38; SG670*
66 *am Rande* coniunctionis *VD38*
67 pertinere *VD38*
68 *am Rande* Utilitatem *VD38*
69 *am Rande* Divisibilis *VD38*
70 particialis *korr aus* particitalis *I83;* partialis *SG670*
71 quoque] quoque a *V630*
72 vobis *korr. aus* nobis *P9629;* vobis *I83; VD38; SG670*
73 susumus *I83*
74 illo qui *korr. aus* illo *V630*
75 *am Rande* Dicamus *VD38*
76 ergo ei *korr. aus* ergo *V630*
77 *am Rande* Ruptis *VD38*
78 quid *korr. aus* qui *O93;* quod *SG670*
79 admonet *korr. aus* admoneat *SG670*
80 Sollicite *V630; P9629*
81 servari *I83*
82 Vinculi *I83*
83 *am Rande* De accusationibus episcoporum *V630; am Rande* De acusationibus episcoporum *P9629; am Rande* De non iudicandis episcopis aut clericis expoliatis *I83; am Rande* De iudicandis episcopis aut clericis *VD38*
84 *am Rande* Prediximus *VD38*
85 prętulimus *korr. aus* pertulimus *SG670*
86 exerceri *korr. aus* exercere *V630;* exerceri *I83; VD38; SG670*

87 et *korr. aus* ut *SG670*
88 pulsos *korr. aus* pulso *V630*
89 iudicari *I83; VD38; SG670*
90 *am Rande* De non iudicandis episcopis aut clericis priusquam karitative ab accusatoribus commoneantur *N442*
91 actores *korr. aus* auctores *V630;* auctorem *SG670*
92 proprium crediderit *korr. aus* proprium *V630*
93 crediderint *P9629*
94 *am Rande* Vadat *VD38*
95 *interlinear* id est episcopum et auctorem *SG670*
96 caritati *VD38*
97 *am Rande* Docti *VD38*
98 *am Rande* Querelam *VD38*
99 epm *O93*
100 *interlinear* scilicet possessionis *SG670*
101 *interlinear* ut *VD38*
102 nudatur *P9629*
103 *am Rande* De non iudicandis episcopis aut clericis *O93; am Rande* Ne alterius paroechianum ritineatur *P9629*
104 parrochianum *korr. aus* parrochiam *O93;* parroechiam *V630*
105 vel *SG670*
106 ordinatio *korr. aus* ortio *O93*
107 iudicatio *VD38*
108 sua *P9629*
109 *am Rande* iuditio *VD38*
110 potuit *korr. aus* poterit *P9629;* potuerit *SG670*
111 nec *korr. aus* ne *O93*
112 potuit *V630;* poterit *korr. aus* potuerit *SG670*
113 Ista] Ista enim *V630; P9629*
114 *am Rande* De restauratione episcoporum a romano pontifice *N442; VD38*
115 timore *fehlt SG670*
116 terrendo *korr. aus* terreno *SG670*
117 iustos *V630;* iustus *I83*
118 restitutos *korr. aus* restitutis *P9629*
119 *am Rande* De restauratione episcoporum a romano pontifice *O93; I83*
120 quae *korr. aus* quae in *SG670*
121 praecimus *P9629*
122 vos et *korr. aus* vos *SG670*
123 *am Rande* societate consortio *VD38*
124 qua *korr. aus* quia *V630*
125 spiritus *P9629*
126 *am Rande* Reguntur *VD38*
127 fiant per *korr. aus* fiant *SG670;* fiunt *P9629*
128 laborem *korr. aus* laborum *P9629;* laborum *korr. aus* laborem *SG670*
129 *am Rande* Studia *VD38*
130 *am Rande* Evadent *VD38*
131 evadant *V630;* evadunt *O93; P9629; I83; SG670*
132 illi per *korr. aus* illi *P9629*
133 tamen per *korr. aus* tamen *P9629*
134 venit *I83*
135 *am Rande* De incertis non iudicandis *I83*
136 *am Rande* presumptive *VD38*
137 iuidicare] iudicare De incertis non iudicandis *I83*
138 homini *V630; P9629; VD38; SG670*
139 incognita *korr. aus* negotia *O93*
140 iustus qui *korr. aus* iustus *V630*
141 et *fehlt V630; P9629; N442; SG670*
142 *am Rande* donec *VD38*
143 quamvis vera] quam viscera *P9629*
144 sint *korr. aus* sunt *P9629*

145 convincuntur *korr. aus* convincantur *P9629*
146 iudicario *SG670*
147 *am Rande* Manifestantur *VD38*
148 potest] potest ex *V630*
149 humano *korr. aus* humano iuditio *P9629*
150 *am Rande* Acusatio episcoporum dificilis *P9629*
151 verba *SG670*
152 inscriptionem non recipiendam] inscriptio non est recipienda *SG670*
153 recipienda *P9629*
154 *am Rande* Favere Adiuvare *VD38*
155 inflat superbiam] inflatur superbia *VD38*
156 superbiam *korr. aus* superbiae *I83*
157 *am Rande* procuratum *VD38*
158 tendit *korr. aus* tendat *SG670*
159 noxiam *V630; VD38;* noxiam *korr. aus* noxam *P9629;* noxam *korr. aus* noxiam *SG670*
160 *am Rande* praedictas *VD38*
161 *am Rande* Interrogata *VD38*
162 quicquam grave *korr. aus* quicquam *V630*
163 *am Rande* Quod tolerari et sustinere
164 *am Rande* expectetur *VD38*
165 *am Rande* Iuditium Definitio *VD38*
166 aut *fehlt SG670*
167 *am Rande* Diiudicaretur *VD38*
168 decerneretur *VD38*
169 cognosceretis *korr. aus* cognosceritis *N442;* cognosceretis *I83;* cognosceritis *VD38; SG670*
170 ita ut] et a *V630*
171 ut] ut a *I83; VD38; SG670*
172 pręstitus *VD38*
173 *am Rande* praeordinatis *VD38*
174 neglegentia *korr. aus* neglegenti *SG670*
175 *am Rande* Talia *VD38*
176 quia *korr. aus* qua *VD38*
177 *am Rande* portare *VD38*
178 *am Rande* Institucionum *VD38*
179 *am Rande* Studiosos *VD38*
180 *am Rande* Digne *VD38*
181 *am Rande* consentiamus *VD38*
182 faveamus *korr. aus* foveamus *SG670*
183 insuper a *korr. aus* in superna *SG670*
184 *am Rande* Maxime *VD38*
185 iam *fehlt I83*
186 occasione *SG670*
187 volunt *I83*
188 accusatione *korr. aus* accusatio *O93*
189 illos *korr. aus* illo *O93*
190 iudicari *korr. aus* iudicare *O93*
191 Portamus *korr. aus* Portemus *P9629;* Portamus *I83; SG670*
192 portantur *P9629*
193 *am Rande* potius *VD38*
194 imio *I83*
195 haec *fehlt SG670*
196 apostolus Petrus] petrus apostolus *N442*
197 fungimus *V630;* fungimur] fungimur et *I83*
198 legatione *korr. aus* et legationes *SG670*
199 *am Rande* Docemur *VD38*
200 informamur *korr. aus* infirmamur *SG670*
201 nunc et *korr. aus* nunc *VD38*
202 perpetuum *N442; I83; VD38; SG670*
203 *am Rande* Defendamur *VD38*
204 teneamur *korr. aus* meneamur *P9629*

205 VII *VD38*
206 SS *SG670*